

MINDSZENTI LAP

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 "
Negyed évre	1 "

Megjelenik minden vasárnap reggel.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Tary Endre ügyvéd saját házábanál.

Füzetések és nyilttéri közlemények a részletek
jutányos áron vétetnek föl.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Mindszent község határa.

Az egykor virágzó Mindszent község, mely az 1850-es években is saját területéhez számította a Tisza jobb partján fekvő Nagy rét, Nagy pusztaszer, Baks, Síróhegy, Tömörkény pusztákat, a mostani új-major és tömörkényi major egész területével; a Tisza balpartján pedig a még jelenleg is hozzá tartozó derekegyházi, szegvári határok a Kurca és Tisza közt fekvő területeket, — ma már egyedül a Tisza balparti területre van szorítva.

Nem elegendő a multidők helyrehozhatlan hibáit sőt egyes esetekben talán büneit felsorolni, mert azok részben elévített jogokkal vannak fedezve, részben pedig a fájó sebek felszaggatása, ma már csak félre értékre vezetnek.

Nem terjeszkedünk ki a Tisza jobb parti határterületre, mert már az újabban befejezett tény, hogy többé onnan Mindszent községéhez semmi sem tartozik, annál részletesebben és lehető történelmi hűséggel és okmányolható alaposággal tárgyaljuk azonban a Tisza balparti terület határkérdését úgy amint van és úgy amint annak szerintünk lenni kellene.

Hmvásárhely, Derekegyháza, Szegvár felül a határ soha sem volt vitás, — ezen Mindszental egykoruaknak látszó régi községei soha sem tették vitássá a határvonalat, — nem úgy azonban a Mindszentalgyői hitbizományi uradalom kegyelméből 1874. évben életre hívott Sövényháza község még a Kurca és Tisza által képzett természetes határok tekintetében is vitatván, hogy Mindszent községhez sem Tisza, sem Kurca nem tartozik, maga Mindszent községe pedig alig tett valamit, hogy a hitbizományi uradalom címén hatalmas Sövényháza községgel szemben érdekei *ugyszólván, létjoga* védelmére sikra szálljon.

Mindszent és Sövényháza községek közötti határ villongást legelőször is az italmérési jog gyakorlásának kérdése hozta felszínre, később a szabad kikötő kijelölésének köteleessége és azzal kapcsolatosan a kikötési illeték szedése és végre határdombok, vontató és dülő utak elzárása és eltávolítása élesítette ki, még pedig mindez összesen a legközelebb elmúlt 4—5 év alatt a már alig kiegyenlíthető vitás határkérdéseket.

Mindszent községe mint régi jobbágy község megtanulta nem csak tisztelni földes urát, kitől — különösen képviselővé történt megválasztása alkalmából — jó akaratot tapasztalt — de megtanulta a mult példáján okulva, félni is földes urától, mert tudja, hogy ugyszólván léte — vagy nemléte függ az uradalom jóakaratótól, tehát minden összeütközést, minden ellentétet gondosan igyekezett elkerülni mindig, ha az a földes ur és a község közötti összeütközésre vezethetett; és mégis úgy látszik, hogy a

legutóbb felmerült határkérdés már a község és uradalom között békés uton elintézhető nem lesz, és pedig leginkább azon különös helyzetnél fogva, melyben Sövényháza község az uradalommal szemben áll, nem lévén e kérdésben Sövényháza semmi más, mint az uradalom akaratának végrehajtója mindazokban a mit csak egy község megtehet és különösen a melyekhez az uradalom érlekei istápolására községi hatóságra szükség van.

A tény állást a következőkben adjuk elő:

Mindszent község 1885 évben megváltotta az uradalom Mindszentalon gyakorolt italmérési jogát s kifizetett érte 80.000 frt kerek összeget, de kikötötte, hogy az anyási följárótól a háromasig még a Tisza jobb partján sem gyakorolhat az uradalom italmérési jogot.

Mikor pedig az állami megváltotta e jogokat és bérbe adta azokat Mindszentalnak és Sövényháza községének, már azzal kezdődött a határvillongás, hogy Sövényháza a Tisza medrének mintszentali oldalán, tehát a balparton a firdőházban korcsmát állított és italt mérni engedett, vitatván, hogy az még Sövényháza területe és így a község mint mint bérlő megtette azt mit az uradalom mint eladó már nem tehetett volna meg, de azért az uradalom állott Sövényháza háta megatt. Mikor Mindszent község ez iránt panaszt emelt, de jog sérelme máig elintéztést nem nyert az italmérés gyakorlását pedig semmi féle hatóság meg nem akadályozta, de jogosnak sem mondta ki, és csak később 1892. évben, mikor már a közigazgatási hatóság előtt e kérdés érdemleges elintéztése „ne nyulj hozzá” lett, a pénzügyigazgatóság volt kénytelen ki mondani, hogy a jobb parton Sövényháza, a bal parton pedig Mindszent községe vannak jogosítva italt kimérni. Persze évek multak, évek teltek, Mindszent községe könyörgött határjárásért, jogorvoslásért, de mind a maig eredménytelenül.

Ez alatt életbe lépett a vízjogi-törvény és annak alapján azon végrehajtási intézkedések, mely szerint a hajózható folyók mentén fekvő községek köteleztettek vízi forgalmuknak megfelelő szabad kikötőt jelölni ki és erre Mindszent község felsőbb határozat által is utasítottván, kijelölte a forgalmának megfelelő szabad kikötő helyeket, arra szabályrendeletet alkotott és szabály szerint a szabad kikötő helyeket táblácskával jelölte meg. Mind ez talán rendén is volt, de elő állott az uradalom, kihányatta a táblákat, megfélebbetete a községnek szabályrendeletileg megállapított dijszedési jogát s így az újabb át-dolgozás végett a községhez visszaküldetett, a község pedig kitörülte az egész dijszedési jogot és így azt újból már évekkel ez előtt fölterjesztette, de maig elintéztve nincs.

E közben Sövényháza községe fogja magát, alkot kikötői szabályrendeletet, kijelöl *Mindszent határában* 200 méter szabad kikötőt — a miből maga a gőzhajó állomás elfoglal 100 métert — és arra rengeteg dijszedési jogot állapít meg, a szabályrendelet kormányhatóságilag mint Sövényháza területére szóló, megerősített, életbe lép és az összes hatóságok egybehangzó határozatával Mindszent község össz-forgalmának a szabad kikötő helye most már abba a 100 méterbe van szorítva mit egyetlen kötés fa is teljesen elfoglalt s vagy kénytelen a lakosság az olcsó vízi szállítás kedvezményét teljesen nélkülözni, vagy ki van szolgáltatva az állítólagos part birtokos uradalom kénye kedvének, ki állítólagos pártjogát bérlője által igyekszik is kizsákmányolni; támasztván egyesek ellen százak sőt ezrekre menő követeléseket kikötői illetékek címe alatt.

A közigazgatási hatóság pedig nézi, türi, hallgatja a község panaszait, de tenni nem tesz semmit és a mit tesz, nagyon vigyáz, hogy meg ne haragítsa a hatalmas uradalmat s inkább veszni hagy egy népes községet, sem hogy magát ingrata perszonává tegye. Hogy többet ne említsünk csak azt, hogy maga a község a mult évben 15 frtot fizetett azért, mert az általa megvett 30 öl tüzi fa a Tisza közelében feküdt míg az beszállított pedig nem is volt az uradalom földjére rakva, de hát követelte az uradalom bérlője, és mert hasonló kirakodásokért már egyesek perelve voltak, hát a község hűségesen fizetett. A közgyűlés kifogásolta a tételt, a számadások vizsgálása alkalmával kíváncsiak vagyunk, vajjon a törvényhatóság helyben hagyja-e a közgyűlés határozatát.

A közben, hogy a szabad kikötő és rakodó helynek Sövényháza által történt kijelölés ellen így folyik a küzdelem, fogja magát az uradalom és elárkolja a Tisza partján vezető utat, határdombokat — egész hegyeket emeltet földje határan *részben mások földjéből* és most büszkén mutat rá, hogy ime határdombok vannak melyek bizonyítják, hol van az uradalom földje. A község kéri illetékes hatóságánál az ut megnyitást, kéri a Tisza part szabaddá tételét és az uradalom azzal felel, hogy ugyanazon hatóság közbe jöttével áthelyezi a vontató utat a másik partra; a község panaszos ut ügye pedig nem akad bíróra a közigazgatási hatóságnál.

Midőn ezekben a dió héjba szorítva a határkérdés történelmi részét előadtuk, legközelebb rámutatunk annak indító okai és azzal egybe függő jogi kérdésekre.

Tömörkény elválása.

Ha már meg van állapítva a két község közötti osztozkodó aránya vagy legalább annak a kulcsa, következik az a kérdés, melyek

azok a vagyonok és terhek, melyek községek, és melyeknek ilykép osztály alá kell jönni.

Három féle községi közvagyonot ismerünk, és pedig:

a). községi törzsvagyonot melynek rendeltetése kezdettől fogva a község háztartási szükségletének részben vagy egészben fedezetül szolgálni;

b). községi törzsvagyonot, melynek meg van a maga határozott rendeltetése, és

c). váltáságos — vagy jobban mondva — olyan szerzett vagyon, melynek a vételára kölcsön vétetett és a kölcsön még fenn áll.

E három féle vagyon megosztása nem történhetik egyenlő elvek szerint, sőt mi abban a véleményben vagyunk, hogy némely községi vagyon nem is képezheti osztozkodás tárgyát, minél fogva azokat egyenkint méltatjuk.

Községi törzsvagyon szerintünk a község-háza, a községi tanya föld, az aranyosszék, a csaj és takács hidja nevű földek valamint a horgolati maradék föld, a vasuti részvények és végre a községi adó kint lévő hátralékai és az ingóságok.

E vagyonok akár természetben megoszthatók, akár pénzbeli értékéből egyik fél a másikat föltétlenül tartozik kielégíteni annyira, hogy szerintünk e tekintetben minden vitakozás teljesen felesleges, annál fontosabb kérdés azonban azon községi törzsvagyon megosztása, melyeknek külön rendeltetése van és ezek ismét több félek és pedig

1-ször, egyházi célokra szolgáló javak, minők a pap, kántor, harangozó javadalmat képező földek és házak,

2-szor, a jegyző javadalmát képező föld,

3-szor, a közoktatás céljaira szolgáló javak, minők az igazgató és tanítók földjei és az iskolák.

Mindezen külön rendeltetésű vagyonok megosztása már azok természeté szerint különféle elbírálás alá esik és pedig:

Az egyházi célokra lekötött vagyon ez idő szerint a két község között osztály-tárgyát nem képezheti, mert habár közigazgatásilag elvált is Tömörkény Mindszenttől, egyházilag még mindig együtvé tartozik, minél fogva ezen — egyházi célokra rendelt vagyonok megosztása előtt kell, hogy Tömörkény egyházilag is elváljon és ezt az illetékes canonica visitatio útján eszközölje. Nézetünk szerint azonban ehhez még az esetben, ha az elválásztás kimondatnék is a jelenlegi egyházi személyzet beleegyezésének kieszközölése feltétlenül szükséges.

E tekintetben tehát a két község maga nem osztozkodhat, sőt az egyházi személyzet fizetése és járandóságához mindkét község a jövőben is a megállapítandó arány szerint hozzá járulni tartozik.

A jegyzői föld a mindszei jegyzőnek tehát egy személynek egyesséleg megállapított javadalma, mely tőle ez idő szerint sem részben, sem egészben el nem vonható, mert azt a községi törvény nem enged meg, a jegyzői föld azonban kétségtelenül olyan közvagyon, mely a megállapítandó arányszerint mindkét felet illeti, minél fogva az az osztozkodásnál felszámítandó. A megállapítandó arányszerinti megosztás azonban csak akkor lesz foganatosítható, ha a jelenlegi jegyző vagy kárpótoltatik; vagy pedig állása üresedésbe jön, a mikor módjában fog állani Mindszent községének a jegyző javadalmát az osztozkodás szerint neki járó illetékre leszállítani; addig azonban ez ingatlan megosztása törvényes akadályba ütközik.

Ugyanezen elbírálás alá esnek az igazgató tanió és tanítóknak adott személyes járandóságú földek, végre:

Az ugy nevezett váltáságos vagyon, melyet a község 1885 évben a mindszei-algyői hitbizományi uradalomból vásárolt. Ide tartozik az ugy nevezett Tófenéken és Kurca réten el-

terülő mintegy 1400 lánca föld, az italmérsi jog kártalanításáért nyert állam kötvény és a törlesztési alap, a nagy korcsma, szarvas vendéglő, nagy pince és némi tekintetbe az „Ujvilág” című kert.

E vagyonok megosztása rendkívüli nehézségekbe ütközik éppen azok kötött természeténél fogva amennyiben szerződésileg ki van kötve hogy a földek meg nem oszthatók; másrésztől ha e nehézségeken keresztül lehetne is gázolni, azok különböző minősége és az osztozkodó felekre nézve is különböző értékénél fogva.

A jelenlegi helyzetet véve alapul, e vagyonok máskénti megosztása alig lehetséges a földekre nézve, minthogy az egész értékesítettik és vagy az egyik, vagy a másik fél megváltja mindig ugyanazon „el nem idegeníthető és fel nem osztható” megszorítással a mint az jelenleg van, ha pedig e megszorítás törültenék és természetben venné ki mindkétfél a maga részét úgy e földek csak osztályozás szerint volnának több kisebb darabban megoszthatók aránylagos minőség és mennyiség szerint. Bármiként történjék azonban a földek megosztása itt a két osztozkodó fél ellenkező érdeke folytán rendkívüli jóakarattal tántoríthatatlan igazság érzet és mindennek felett valamely megdönthetetlen kulcs alkalmazása válik szükségessé, mert különben oda vezethet, hogy mindkét felet tönkre teszi. Ugyanis Tömörkénynek nem áll érdekében, hogy ide át a Tiszán földje legyen, melyet Tömörkényről kezeljen már akár házilag, akár bérbe adás útján, mert éppen az volt főindoka elválásának, hogy a Mindszentre való közlekedés Tömörkényről nehézséges és sokszor lehetetlen, tehát nem volna méltányos Tömörkényt oda szorítani, hogy itt természetben földet kapjon.

Más részről e földek közvetlen Mindszent alatt fekszenek, úgy hogy azok nélkül a község gazdaságilag úgy szólván életképtelen és így még áldozatok árán is oda kell törekedni-e, hogy ezen földek Mindszent község birtokában megmaradjanak, de éppen mert ezt tudja a másik fél is joggal várhatja Mindszent községe, hogy amennyiben a Tömörkény részét megváltani képes lenne, azt meg is válthassa.

Ezekben felsoroltuk, ha nem is teljes pontossággal, — a megosztandó vagyonokat, s ha azzal tisztába volnánk is még hátra marad az adóság megosztása; melyre csak annyit mondhatunk, hogy mind az a mi a községet mint tartozás 1893. évi decembris 31-én terhelte a két fél között a megállapítandó arány szerinti megosztandó és e helyütt nem jöhet semmi kérdés alá hová, mire lett fordítva a tartozás, kérdés csupán az lehet, hogy az adóság Mindszent községet mint erkölcsi testületet joggal terheli-e, mert ha ilyen, akkor megosztandó és ha nem akkor nincs hozzá köze egyik félnek sem, miért is csak álom lehet és ámitáson alapulhat a Tömörkényiek által már többször hangoztatott az az álláspont, hogy a vasuti 100.000 frtos kölcsön tartozáshoz nincs közük ahhoz nem járulnak hozzá, mert törvényes képviselőjük Mindszent község közgyűlése felsőbb hatóságok jóváhagyásával vette fel azt, tehát mindkét felet terheli.

Községi közgyűlések.

1893. Április 5-én az 1894. évi zárszámadások megvizsgálása és a Kossuth Lajos nevet viselő alapítvány meghatározása végett volt összehívva a közgyűlés.

Mindkét tárgy fontos és pedig az első a község anyagi érdekénél a második pedig szeretett hazánk nagy fia iránt tartozó honfiai kegyeletnél fogva és mégis a képviselőtestület tagjai oly csekély számban jelentek meg, hogy az előjárón kívül alig volt a 40 képviselőből 12 jelen. Pedig nagyon helyén való volna, ha a községi képviselők főleg az ilyen életbe vágó kérdések-

nél igyekeznének mivel számosabban megjelenni mert ez mindig fontosabb, mint egyik, vagy másik képviselőnek a magán érdeke. De menjünk át magára a tárgyalásra.

Korpás Pál tisztelendő ur, mint a törvényhatóság által kiküldött elnök kevéssel 10 óra előtt a gyűlést megnyitván Schönfeld Márton indítványára az egy jelenlétesbe foglalt bizottsági észrevételek a számadások szerint egyenkint vetettek tárgyalás alá.

1. A szegény pénztár 3396 frt 03 kr. vagyonával helyesnek találtatott ebből 95 frt 28 kr. készpénz 74 frt pedig kutya adó mi leiratni rendeltetett a többi pedig a közpénztárban van mint kamatozó kölcsön.

2. A vagyon leltár szerint vagyon

a) ingóságban	129372.07
b) ingatlanban	94389.69

összesen 223561.69

Teher : 120040.20

Cselekvő vagyon : 94723.94

Ez bizony nem volna éppen rossz, de hát a közgyűlés mégis jóváhagyta pedig alig hiszszük, hogy a községi vagyon értéke 40000 frtnál többre tehető volna, miután a fenti összegben a vasuti 100.000 frt névértékű részvény, mely alig ér ma 50 000 ezer frtnál többet és a pap, kántor földje, mely ismét vagy 10.000 frtot képvisel és nem községi vagyon, bent foglaltatik, de hát végtére a mi van az van, hogy kevesebb vagy több értékű-e majd kitűnik akkor, ha a kérdés az lesz. Meghagyta a közgyűlés a számokat.

3. Az adó pénztári számadás 1 kr. különbözetet és 15907 frt 31 kr. hátralékot mutat, mi elég szép summa, mert körülbelül fél évi adónak felel meg és így nem osoda, ha állami adóvégrehajtók nyomorgatják akkor a községet, mikor az legkevésbé képes fizetni, csak hogy ugyanez a körülmény már az ősszel is előre volt látható akkor pedig mégis csak könnyebb lett volna a behajtást eszközölni, de hiába a mi végrehajtónkat bár mire alkalmasnak, de már éppen végrehajtónak nem teremtette az Isten, mert inkább kisírja az adófizető zsebéből a pénzt, mint hogy csak egyetlen egyszer is kénysszer behajtáshoz nyult volna, ennek azonban pénzbeli következményei csak rá szállanak, mert végrehajtási 0/0-et nem kap addig míg az állami végrehajtó működik.

4. A közpénztár bevétele 100.000 frttal kevesebb a napló, mint a számadás szerint, mert község által felvett 100.000 frt vasuti kölcsön a bank által egyenesen rendeltetése helyére juttatván itt a naplóba nem könyveltetett el mi pótoltatni rendeltetett. Az 1300 frtot meghaladó napidijakat és utazási költségeket „tarthatatlannak” jelzett a bizottság és igaza van, mert az egész napidij rendszert el kellene törölni a föld színéről, csakhogy ehhez két dolog szükségesítetik és pedig:

1-ször értelmes előjáróság és főleg a község érdekeit szíven viselő jegyző a ki a község ügyeit elébe helyezi minden egyéb, még magán érdekeinek is, a ki nyilvántartaná nagyban a községet érdeklő dolgokat és gondja volna arra, hogy minden a községet érdeklő dolog a kellő időben, helyen és módon elkészítettessék és elintéztessék.

2-szor Egy igazságos és szigorú felettes hatóság, a mely ha a képviselőtestület panaszt emel, vagy maga azt tapasztalja, hogy akár hanyagság, akár tudatlanság és akár könnyelműség által a községnek vagy kár okoztatik, vagy a községet érdeklő jogok nem eléggé használatnak ki vagy nem szereztetnek meg még ha azok megszereshetők voltak is, igazságos szigorúságának egész súlyát éreztetné azzal az előjárósággal és főleg a jegyzővel.

Csakhogy sajnos eddig e két dolog közül még Mindszentben egyik sincs meg. Ha már valami tenni való van a közgyűlés főleg, ha fontos ügyről van szó, nem meri az előjáróságra

bizni, hanem mindjárt csak bizottság — és bizottság nyakába rázza azon tenni valókat, mi az előjáróság illetve a jegyzők kötelessége volna és ha olykor már nem kerül bizottság a ki a községnek dolgozzék ingyen, rendszerint nincs köszönet a jegyző munkájában, de nincs aki érdeme szerint felelősségre vonja.

Különben a napiejak egyrésze még az 1892. év utolsó napjaiban keresztül vitt nagy községi adósság konvertálása körül használtatnak fel és ez irányban már tételenként a közgyűlés által utalványoztattak, sőt most sem kifogásoltatván, a tétel észrevétel nélkül elfogadtatott.

Nekünk azonban van egy megjegyzésünk és ez az, hogy a napidíjak között fordulnak elő tételek mikor a törvényhatóság egyes tisztviselői vagy hivatalnokai számitanak és vesznek föl a község pénztárából különféle cimeken díjakat és az éven át nem is megvetendő összegekre rug és más részt a pénztárnokok napidíj számítás mellett szállítják illető helyeikre, a beszédett pénzeket, a mi éven át szintén summat tesz ki.

Észrevételeztetett a bizottság által, es nagyon helyesen a községi nyomtatványokért kiadott összeg nagysága, mikor e címen majdnem 1000 frtot talált elszámolva. E tétel szabályozása valóban rendezést igényel, de nagy tévedésben vannak azok, kik azt hiszik — sőt a közgyűlésen is hangoztatva is lett — hogy ezen rengeteg kiadás a nyomtatványokra, azok fel-tünően magas kiállítási árában keresendő. Volt alkalmunk betekinteni ezeket a nyomtatványi számlákat és tiszta lelkiismerettel mondhatjuk, csoda, hogy ilyen gazdálkodás mellett nyomtatványra még egyszer annyit ki nem ad.

Az 1893. évi nyomtatvány-számlákban föltalálható mindazon nyomtatványfaj, melyre a községnek egyáltalán szüksége lehet és tartalmaz 66 féle nyomtatványt, értéke pedig 673 frt 50 krban számított fel, tehát nem 1000 frt, mert a többi könyvkötészet, könyvek, irodaszerek és papírra ment fel. És így ha ma... egyes nyomtatványból 1000 példány vétetnék számításba, pedig vannak 2000-res példányok is minden nyomtatványnak csak 1 krajcár volna darabja, a mi nem túlság.

Igen, de találunk a számlák közt 12, 50, 100, 120, 150, 180, 200 példányban készítve 32 féle nyomtatványt és csak egy féle 300 egy féle 400, 13 féle 500, 13 féle 1000 és 5 féle 2000 példányos megrendeléseket, ha tehát sok volna a nyomda-költség, amint hogy sok is, annak első oka az, hogy ha valamiből 3—4 példány másolatot kell csinálni, már szaladnak a nyomdába és rendelnek 12 iv, 50 iv nyomtatványt, amiből persze az az egy néhány mire éppen szükség van fölhasználtatik, a többi pedig használatlanul elvész, holott e kevés szükségletet az irnokok vagy jegyzők maguk is elkészíthették volna. Rendeltetnek továbbá községi főkönyvek és naplók egy évi szükséglet 100—150 iv, holott arra minden évben szükség van, és az egyszerre rendelkezésre álló a költségek. Vannak azután könyvek bekötve, melynek 1/3 része sincs beírva egy évben, a többi használatlanul elvész stb. stb.

Ezek mind olyan dolgok, melyek a nyomtatványoknál figyelembe veendőek és mikor a községnek a lehető jutányos beszerzésre okvetlen törekedni kell, a maga háztartását is úgy kell berendezni, hogy a nyomtatványok kiállítása minél olcsóbban lehetővé tétessék.

Különben nagyon csodálatos, hogy e kérdés éppen csak most merült fel, holott a nyomtatványok ma is egy régebben megkötött szerződés alapján szállítatnak és bizonyára nem drágában mint az előtt ugyanazon szerződés alapján.

Elrendelte a közgyűlés a nyomtatványokra nézve az ajánlati verseny kiírását; egyebekben a számadást elfogadta.

5. A váltás-pénztár számadásainál pótolatni réndeltetett az, hogy a legutóbbi konverzió szerint fölvevett kölcsön nem egész összegében vételeztetett be, és helyeztetek, a levont tételek kiadásban pótolatni réndeltetett, mert

a leszámolás végeredményének egyszerű bevétele illetve előírása nem felel meg a valóságnak, mert a pénztári eredmény így is egy és ugyanaz.

Végre az ut- és megyei adó számadás észvétel nélkül elfogadtatván a gyűlés véget ért és a második tárgy elintézése a legközelebbi közgyűlésre halasztatott.

Közgyűlés tartatott ápril 12-én és elég hosszú tárgysorozattal melynek lefolyását a következőkben adjuk:

Tárgysorozat megkezdése előtt Tóth Mihály bíró előterjesztette az ártézi kut medencéje ügyét jelézvén hogy itt az idő és szükséges annak megcsináltatása. — A kut építésére kiküldött és Korom Gáspár helyett Diamant Manóval kiegészített bizottság megbízott, hogy a körülmények szerint szükséges medencét ajánlati verseny útján készíttesse el. egyuttal felkérte határozatott Vigh Gyula mérnök ur, hogy szakzerű közreműködésével a bizottságnak segédkezni kegyeskednék.

Haasz József interpellálta az előjáróságot, hogy a szervezeti szabály be lett-e terjesztve és hogy a II-os aljegyző Lavicska Pál miért nincs végkielégítve?

Pap Akos jegyző válaszolja, hogy a szervezeti szabályrendelet rég beterveztetett a törvényhatósághoz de egyes részeiben meg appelláltatván, meg nem jogerős s éppen ez az egyik oka, hogy Lavicska Pál eddig még kielégítve nem lett.

Szilágyi Ferenc esküdt bíró terjesztette elő ez után amaz indítványát, hogy az ártézi kut vizét az utcára keresztől a tulajdoni árokba és ez utján a község költségből a víz vezető árkaiba vezethesse, mert így a tőfának nagyobb víztől szabadul, más részt azért is kéri a közgyűlés határozatát, mert már ezt magától megpróbálta és a helyi lap megtámadta, hogy a község költségén akarja, a malomhoz vezetni a vizet, pedig csak próba volt, a mi nem sikerült.

Az ártézikut vize egy keskeny és a közlekedést nem veszélyeztető fedett csatornában az utcán átvezetése és onnan a víz levezető csatornába osztatása megrendeltetett, s foganatosításával az előjáróság megbízott.

Ezek után következett a tárgysorozat, melynek első tárgya indítvány, hogy a feledhetetlen emlékű Kossuth Lajos emlékére annak nevét viselő 1000 frtos alapítvány tétessék még pedig fele részben a váltás-pénztárból és másik fele részben 5 éven keresztül fizetendőleg a község pénztárából szegény középiskolába járó mindszenti tanulók, segélyezésére. — Egyhangulag elfogadtatott, az alapítványi oklevél szerkesztése és annak ezennel Pünkösöd utáni csütörtökre meghatározott közgyűlés elé leendő terjesztésére Keller Lajos elnöklété mellett Wimmer Károly, Szobotka Gusztáv, Tary Endre, Tóth Mihály és Pap Akos tagokból álló bizottság kéretett fel.

Schönfeld Márton interpellálja a községi bírót van-e tudomása arról, hogy a Tisza melletti vízsekben az uradalom részéről határdombok emeltettek még pedig nem ott, a hol a segregegatói alkalmával a határok kijelölhettek és ugyan ott határdombok állítottak és ez által el lettek foglalva a községi utak is.

A bíró a kérdésre válaszul kijelenti, hogy a kérdéses határdombokról tudomása nincs. Tary Endre bizottsági tag felvilágosításul előterjeszti, hogy a határdombok azét hanyatása iránt a szolgabíróságnál panasz emeltetett, a mikor Novák József uradalmi ügyész kielentette jegyzőkönyvileg, hogy a kérdéses dombok csak föld határmezsgyéjelek s úgy akár hol vannak a dombok azok a határ kérdésre befolyással nem bírnak.

Ezen ügyből kifolyólag fölmerült az a kérdés is, hogy a borgolatnál a Tisza parton az uradalom által vont árkok miatt a község minő esetleges jogai vannak veszélyben. hosszas tárgyalás után a kérdés két felé választatott és pedig a Tisza parton húzott és az utakat is elzáró árkok betömése iránt a sommás vissza helyezési eljárás megindítása elrendeltetett képviselőül Tary Endre ügyvéd megbízatik. A borgolat pedig fölmeretni réndeltetett.

3. Tárgyalás alá vétetett Csongrádvármegye azon leirata, melylyel a község f. évi költség előirányzatát külön féle észrevételekkel küldi vissza ráparencsolván a községre, hogy az italmérsi jog kártalanítási kötvényei után befolyó kamatokat vegye fel a bevételebe.

Míthogy azonban ezen kötvények megvételére a községnek megfelelő adóssága van és a mennyiben ide venné be a község azok jövedelmét föl kellene ugyanitt venni az azt terhelő adósságot is mi által a költségvetés nem csak nem javulna, hanem még terhebb lenne a község ezen rendelkezésnek nem tett eleget. Tekintettel mégis a nehéz körülményekre kimondja a közgyűlés, hogy az ezen költségvetésben fölvevett 120.000 frt kölcsön évi törlesztése itt törültetik és ugyanaz a váltás-pénztár kölcsön elő irányzatába helyeztetik át.

A jegyző fizetés 173 frttal előirányzott összege kifogásoltatik, mert előbbi szabályzat szerint 376 frt 13 kr. volt dacára annak, hogy

a törvény megengedi a község rendkívüli megterhelhetése esetén a jegyző fizetését a minimum 400 frtra leszállítani és abból az általa használt föld kat. tisztajövedelme le számítható volna és így a községi jegyző fizetése fejében előirányzott 173 frt jogos alapon nyugodott a képviselő testület egy szavazattal szemben egy hangulag a régi 376 frt 13 krt, állapította meg.

Törültetett még az utcai lámpák világítására felvevett 800 frtot. A bevételekbe pedig felvevett k az idő közbe nyert it mérési és fogorvosi adók utáni re... 1490 frt. A többi kifogásolt tetelet... nagyobb változással a régi előirányzat szerint állapítottak meg és így tényleg a közpénztárnál nagy mérvű megtakarítások lesznek. Ezzel szemben azonban a váltás-pénztárnál cirka 7000 frttal lesz nagyobb a teher annyira, hogy maga ezen költség előirányzat a 9000 frtnyi fölőleg helyett már 2700 frtnál több nem mutatkozik és így könnyen megtörténhetik, hogy elég lesz, ha a fűkaszás eimarad, mint tavaly volt — hogy ez elenyészék vagy éppen a kiadás a tőkét legyen kénytelen megtámadni. Valljon segít-e akkor a megye, ha nem bírja a váltás a terhet? Alig ha!

A költségvetés ilykép megállapítatván a képviselőtestület azon tudatban oszlott szét, hogy ezzel jó szolgálatot tett, úgy szólván igazat adsz azoknak, kik Mindszentnek minduntalan drága adminisztrációját hányják szemére, mert adomestia ilykép állítván össze a költségvetés valóban 70—80 % körül száll le, csakhogy ez nem az olcsóbb adminisztrációt jelenti, hanem azt, hogy a képviselőtestület feladta annak a biztosítását, hogy a községet terhelő adóságok a jövőben minden körülmények között a lakosság megterhelhetése nélkül legyenek törleszhetőek és így könnyen lehetséges, hogy a ma kevesebb domstika néhány év alatt önmagát beszűjíja meg.

8. Olvastatott a vármegye alispánjának a községi közdülő utak hálózatára vonatkozó határozata, melylyel a község által kijelölt ilyenü utahálózat helyben hagyatott. Tudomásul vétetett s a megfelelő térképek elkészíttetésével Tóth Mihály bíró bizatott meg.

9. Olvastatott a m. kir. belügyminiszr erium leirata, mely szerint a trachoma költségeire az állam által előlegezett összeg megterítése követeltetik. Tekintettel a miniszter ur e tárgyban tett ígéretére is a képviselőtestület újabb fölterjesztés intézését réndelte el.

Sajátságos, hogy a vármegyei hetegápolási alapnak kellene ezen kiadásokat fedezni, a község évente fizet is a megyére e címen 4—500 forintokat, de azért még egy krajcár segédletet e címen nem kapott, a községben illetékes betegek után pedig a kórházi költséget mindig maga a község viseli.

Ugy hisszük nagyon jogosult volt a képviselő testületben fölhangzott ama kérdés, hogy hát hová lesz a megyei betegápolási alapha fizetett tetemes összeg, ha abból sehová sem jut, és haminden község a maga betegieit az illető kórházakban megfizet?

9. 10. Olvastatott a közigazgatási bizottság öt rendi határozata, mely a... de-rek... és baks-pusztaszer... hához hozzá járulnieilletve fönartatani a községet kötelezi.

Mindkét határozat megföllebbeztetett.

Több apró ügy intéztetett ez után el, melyek tárgyalása folyamán a tárgysorozaton kívül Gyovai Bernát képviselő tett arról jelentést, hogy a piacon magánosok által elárusított füstölt hus után szerinte szabálytalanul szedetik a fogyasztás-adó jelezvén, hogy egy alkalommal értesülése szerint egy ssodorért 22 krt, fizetett. Míthogy konkrét eset nem hozatott fel a közgyűlés a kérdést nem vette bírálat alá.

A fogyasztási adókezelőség elnöke Schönfeld Márton községi képviselőnek amaz előterjesztésére azonban, hogy a fogyasztási adó törvények szerint meg van állapítva az elárusítás végett levágot jószág után fizetendő fogyasztási adó, s habár a törvények kilonkénti megadóztatást is tartalmaznak szerinte a kezeléség csak akkor lépne tul a törvény adta jogot, ha egy drb. sertés hustól mint sodar, sonka, kolbász stb. többet venne, mint egy egész sertésért jár, ide iktatja az 1887. évi XLVII. t. cben foglalt ársabályt, melynek 11-ik pontja így szól: „frís hus a vágott marhának fogyasztásra alkalmas egyes darabja, azután besozott füstölt és pácolt hus, szalámi és egyéb kolbások szelence hus... ut... a III-ik fokozatban 100 kilogramként 95 kr. fizetendő, tehát egy kilogra...ól nem is egészen egy krajcár.

Mi azt hisszük, hogy Schönfeld Mártonnak a kezelőség érdekében tett törvény magyaráta nem bir helyes alappal, azért ha bár kitől e címen egy kgr. után többet szednek egy kárnál ne röstelje fáradságát panaszt emelni az előjárásnál, vagy esetleg a pénzügyöri közegnél.

Sántított Haász Juda bizottsági tag azon hasonlata is, hogy azért nem szavazza meg Gál Vendelnek a 6 frt 25 kr. bélyeg költségét, mert annak idején e lapban is kifogásoltattott a Pap Mihálynak megszavazott tisztelet díj, holott abból csak 13 kr. esik egy napra, mert először ezen 6 frt 25 kr. nem tiszteletdíj, hanem a község érdekében készpénzben folyamodó által kiadott összeg, és másrészt ebből meg már 2 kr. se esnek egy napra, mint a Pap Mihály 50 frt honoráriumából.

Ugy látszik azonban, hogy ujabban a közgyűléseken a fő szerepet, a személyes érdekek játszik, de hát így is jól van, a többség akaratára dönt.

Ujdonságok.

— Vidéki olvasóinkat felkérjük, hogy a mennyiben lapunkat megrendelni ohajtják azt velünk — leghelyesebben az előfizetési díj beküldésével — tudatni sziveskednének, aki pedig lapunkat megrendelni nem akarná kérjük sejtát tájékoztassunk és a netáni kellemetlenség kikérülése végett legalább egy lap példányt az eddigiekből vissza küldeni, mert különben mindazokat kikérek lapunkmai száma eljut, megrendelőink közül főlvevessük.

— Helyreigazítás. Mult számunk „gyászinteni tisztelet Kossuthért” cikk rovatába tévesen került az a megjegyzés, bár csak zárjel között, hogy „a fuosztályok tanítói nem vonultak ki növendékeikkel”, mert mint örömmel értesülünk és készségesen közöljük a fuosztály tanítói is mindannyian kivonultak növendékeikkel és a szószék körül csoportosultak, csak hogy a ropant ember tömegben tudósítónk figyelmét kikerülte.

— A független 48-as kör tagjai vagyis úgy látszik inkább vezetői találva érezték magukat a lapunk mult számában az isteni tisztelethez történt felvonulásra vonatkozó megjegyzésünk által, mert lapunk szerkesztőjéhez az itt betűszertint közölt kovással leragasztott levelet intézték még pedig úgy, hogy azt Keresztes Ferenc ur háza építésénél levő állványok egyikén helyezték el, hol az pénteken kora reggel találtott és a cimezés után kézbesített. Már a külső cimezés elárulja tartalmát és így szól: „Meg találja Kézbesítse neki” „szegvár köségbe Diktálták” „válaszra nincs szükség” „tekintetes tari Endre ödvégy urnak” belülről pedig „Hajae kend ödvégy ur nem szégyelli magát, hogy a független 48 kör tagjait annyira cáfolja kend az Kossut Lajos a önépítés menetel hiszen tisztességeseben mentek azok, mint önök mert azok isteni tiszteletet fojtatták nem úgy mint önök Pipa szoval és szivarozva végig az utcán nem szégyellik meg magukat és mégis azt cáfolja bizon nem becsület egy ijen tekintetes ödvégy urtól hogy a más szemében meglátja a szálkát magáéban a gerendát se ez ott szép tekintetes urat illet Vagy azt gondolja őrá tán nem is tunának ijés mint beszélni nagyon is csak hogy mi mi boeskorosok csak megvagyunk ám naponta szaporodánk ti pedig fogytok.” Közöljük e levelet egész terjedelmében had gyönyörködjenek benne mind azok a kiket érdekel, mi nem tudunk vele mást csinálni s ha már a szerzője titokban akarta magát tartani, mi sem áruljuk el a világot sem kliéttét, hanem azt az egyet megjegyezzük, hogy a levél író kis deák, szülői mégis talán jobban tennék, ha a helyes írás tanulására szoritanák gyermeküket és nem ilyen féle alattamosságokra mutatnának utat neki. Megjegyezzük azonban, hogy mint legelsőt és Curiosum képen teszük közzé csupán most egyszer e névtelen levelet, mert nagyon természetes, hogy uévtelen hősökek szóba nem állunk s jövőben a hasonló megtiszteltetések minden megjegyzés nélkül a papirkosárba vándorolnak.

— A „Szentes és Vidéke” tisztelt szomszédunk lapunkról megemlékezve jobb magyarságra serkent és e miatt furcsának találja ügyvéd embertől, hogy „regália” t irtunk „regálé” helyett. — Bevalljuk ez lehet hiba is, — de azt már megfogja engedni a szintén ügyvéd ember, tisztelt Collega ur, hogy ezen hiba nem esik a magyarság legfőleg csak a magyarosság rovására, mert mindkettő idegen szó és ha az egyik szivar faj volna is (nem vagyunk szakértő szivarosok) a másik meg egy adó nem, nem gondoljuk hogy

az általunk használt „regália” szó valami értelem zavart okozott volna. Még furcsábbnak találja ügyvéd embertől azt a kérdést „mi jogon tétetett az alispán a vármegye közönsége nevében koszorut Kossuth ravatalára?” — mi ugyancsak azt kérdeztük „ki bizta meg az alispánt, ki választotta a küldöttséget?” — de ha már jogrul kell beszélni, megvalljuk tudatlanságunkat a tekintetben, hogy nem ismerünk jogszabályt, mely az alispánnak akár joga akár kötelességévé tenné egy pusztán a kegyeleten alapuló dologban a vármegye képviselőjét és mert épen ez sem törvény, sem szabályban meg írva nincs e tekintetben az alispán kötelességét meghatározni csupán magának a törvényhatóságnak állott volna jogában és nincs benne kétség a tapasztaltak után, hogy ha eziránt maga a törvényhatóság intézkedett volna a honfiai kegyelet nyilvánítsáról a közérületnek megfelelőbben gondoskodik mint azt az alispán jónak látta. Egyéb iránt szent a béke!

— A polgári házasságra vonatkozó törvényjavaslat felett az országgyűlésen az általános vita befejeztetvén april 12-én 175 szótöbbséggel a kormány javaslatai általánosságban elfogadtattak. Ez oly óriási többség, miótt még kevés törvényjavaslat ért el újabb időben a magyar képviselő házban.

— Sertős tenyésztés. Mint értesülünk megalom indult meg az iránt, hogy a váltásügyi bizottság hasithasson ki a jelentkezők óhajának megfelelőleg egy terület földet, hogy azon tenyészsertéseket legaltetessenek. A jelentkezők által kihajtatni szándékolt mennyiség határozná meg e térmennyiséget, a megállapítandó évi bérösszeg nagyságát és a tenyésztés céljából szükséges apa-állatok számát. Mi tiszteljük az eszmét, s ha a váltásügypénztára esetleg veszítene is valami csekély jövedelmét, az egyes polgárok haszna, vagyonosodása kárpotolná a község esetlegi veszteségét, a váltáságnak pedig a polgárok vagyonosodását előmozdítani egyik hivatása.

— Artézi kut viz még mindig csak az ideiglenes állapotban folyik a földre, pedig már a tavaszi jó idők megengednék a tervben lévő medence elkészítését és így az egész kut környék rendezését. Igaz hogy a viz szabályszerű levezetéséről is gondoskodni kellene már, mert nem tesz az hasznót a Tófenéken, ha már a gőzmalom tulajdonosok vagy elállottak a fölösleges viznek a malom felé vezetésétől, vagy az épen valamely akadályba ütközik, itt az ideje, hogy az előjáróság sürgősen intézkedjék (mint lapunk más helyén közölve zan, a medence készítés és viz leeresztéséről a közgyűlés már intézkedett szerk.)

— Milleuium. Köztudomásu úgy az, hogy Magyarország ezredéves fenállásának ünnepély a magyar nemzet viszontagsággal teljes nagy multjához, jelenéhez és a még szebb jövőjének reményéhez méltóan óhajtja, akarja megünnepelni. Már több mint 3 éve, hogy úgy az országos nagy bizottságok hazánk fővárosában, valamint a vidéken is a törvényhatóságok kebeléből megalakult bizottságok több vagy kevesebb buzgalommal hozzáálltak az ügyek előzetes munkálatának teljesítéséhez, sőt a legnagyobb elismeréssel kell szollauunk az országos

bizottságok lézas tevékenységéről. Nem halgathatjuk azonban el azt, hogy Csongrádvármegye melyet olyan nagyon szeretünk mi magunk „az ország legmagyarabb vármegyéjének” nevezni — még eddig nem haladt tovább, mint, hogy annak idején szintén ki küldötte a maga bizottságát. Sajnos, hogy e bizottságok, bárha csak rövid két év választ is el bennünket a nagy nemzeti ünneptől — még ez ideig azt sem tartják szükségesnek, hogy egyszer is tanácskozássra gyűljenek össze. Ugy értesülünk azonban, hogy ez nem az intézők jóakarátán, hanem inkább a bizottsági tagok óriási közönyén mult, mert bár már többször, de eredménytelenül lettek össze hívva, mégis annyira haladt már a millenium ügye, hogy f. hó 9-én meg választották az egyes bizottságok előadóikat, most már közelebről meg vannak islölve azok, kiknek hivatása a kezdeményezés jó lesz, ha feladatuk teljesítéséhez mielőbb hozzá fognak, mert kis idő van szabva a tanácskozásokra. Reméljük, hogy a bizottsági tagok tudatában annak, hogy vármegyénk — melynek területén az első országgyűlés tartatott hivatva van az ünnepek rendezésében az első között helyet foglalni és így hazafiai kötelességüknek fogják ösmerni a még hátra levő rövid időt célszerűen és a fontoskérdés nagyságához, mért tapintattal eljárni.

— A golyótálló páncél diadala. Dowe német szabó híres egyenruhája, melyen nem hatol keresztül a golyó, melynek életképességét az ambiciózus szabómester nagy keserűségére utóbbi időben teljesen kétségbevonták, végre diadalt aratott. Dowe a napokban zártkörű társaság előtt, dacára a rendőrség tilalmának, felöltötte a famózus páncélt és kiállt céltáblául a félje irányzott lövéseknek. A puskagolyók úgy pattantak le a páncélról, mint a falra hányt borsó és miután jól meglövedtették, Dowe levette a páncélt és sirtetlenül állt az ámuló közönség szemei előtt. Egy Dowe páncéliszövetébe felöltöztetett lóra sortűzet adtak és a ló nyugodtan folytatta útját, mintha misem történt volna. Szinte messésen hangzik ez a hír, mert ha igaz, mi lesz akkor a jövő háborújából?

Felölös szerkesztő és laptulajonos: Tary Endre.

Hirdetmény.

Egy 8 ló erájú Clayton et Schuttleworth-féle gőzgép teljes felszereléssel és jó karban eladó Rác Sándor urnál Szentesen. Tudakozódni lehet Kirschner Bernát gépész urnál Mindszent. 3—3

Tisztelettel van szerencsém az érdeklődők becses tudomására hozni, hogy **könyvnyomdámhoz** — a közönség kényelmét is szem előtt tartva — a legújabb divat szerinti

előnyomási intézetet

rendeztem be. Midőn a n. é. közönség szives pártfogását kérem, ígérem, hogy minden igyekezetemet oda fogom irányítani, hogy **szép, tiszta és olcsó** munkámmal tisztelt megrendelőim megelégedését magamnak kivihassam.

Továbbá van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy nálam a legjobb minőségű

tajték pipák és szipkák

a legutányosabb áron kaphatók.

A tajték áru valóságáért írásban kezeskedem.

GOLDSTEIN MÓR, Mindszent.